

Beantwoording IAK-vragen Aanvullingsbesluit grondeigendom Omgevingswet

1. Wat is de aanleiding?

De Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet heeft de stelselherziening voor het omgevingsrecht en de instrumenten van het grondbeleid die ingrijpen op de eigendomsrechten op onroerende zaken en de daarvan afgeleide zakelijke en persoonlijke rechten bij elkaar gebracht. Op een aantal punten moeten de regels uit de Aanvullingswet worden uitgewerkt. Met het Aanvullingsbesluit grondeigendom Omgevingswet (hierna: Aanvullingsbesluit) wordt hieraan invulling gegeven.

2. Wie zijn betrokken?

Bij de ontwikkeling van het Aanvullingsbesluit is op verschillende momenten in het proces met stakeholders overlegd. Naast het ministerie van BZK zijn op rijksniveau ook de ministeries van JenV, LNV en IenW en diverse organisaties, zoals Rijkswaterstaat, betrokken. Er is overlegd met de bestuurlijke koepels (IPO, VNG en UvW). Daarnaast is gesproken met diverse andere organisaties, waaronder de Neprom en de Vereniging voor Grondbedrijven.

3. Wat is het probleem?

De Omgevingswet en de vier AMvB's op grond van deze wet vervangen (delen van) een groot aantal wetten, besluiten en regelingen op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het juridisch instrumentarium voor het grondbeleid biedt daarvoor de instrumenten en maakt onlosmakelijk deel uit van het omgevingsrecht. Om die reden zijn de instrumenten van het grondbeleid die ingrijpen op de eigendom met de Aanvullingswet opgenomen in de Omgevingswet. Met het aanvullingsbesluit worden de grondslagen van de aanvullingswet uitgewerkt.

4. Wat is het doel?

Het doel is om te komen tot een nieuw stelsel met één consistente, bruikbare set aan regels en instrumenten. Dit nieuwe stelsel moet ruimte geven voor ontwikkeling en moet waarborgen bieden voor kwaliteit. Met het aanvullingsspoor grondeigendom worden de instrumenten voor het grondbeleid opgenomen in het stelsel van het omgevingsrecht.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De Omgevingswet is onder meer gericht op (het ontwikkelen van beleid voor) gebiedsgericht beheer en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Voor de verwezenlijking van het beleid voor de fysieke leefomgeving kan het noodzakelijk zijn dat de overheid ingrijpt op eigendomsrechten en op zakelijke en persoonlijke rechten op onroerende zaken. Daarvoor is een wettelijke regeling noodzakelijk.

6. Wat is het beste instrument?

Bij de stelselherziening van het omgevingsrecht is al de keuze gemaakt dat aanpassing van de wetgeving noodzakelijk is om de maatschappelijke doelen te bereiken. De maatschappelijke doelen van de Omgevingswet kunnen niet worden bereikt zonder herziening van het instrumentarium voor de uitvoering van grondbeleid. Dit aanvullingsspoor voorziet daarin.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Door de regels over de grondbeleidsinstrumenten te harmoniseren en te vereenvoudigen worden de inzichtelijkheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht gediend. Door de instrumenten voor grondbeleid op te nemen in het systeem van de Omgevingswet wordt een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving bevorderd. Ook wordt de bestuurlijke afwegingsruimte die in de Aanvullingswet is vastgelegd, met dit Aanvullingsbesluit in stand gelaten. Uitgangspunt van de gehele stelselherziening, en dus ook van dit Aanvullingsbesluit, is verder dat het beschermingsniveau van gezondheid, veiligheid en omgevingskwaliteit gelijkwaardig blijft aan het huidige niveau. Hetzelfde geldt voor de waarborgen voor rechtsbescherming voor belanghebbenden bij besluiten die hun belangen beïnvloeden.